

Finn-ugor őslakosság Magyarország területén.

J. Rozwadowszki krakói lengyel egyetemi tanár, a magyarság igaz barátja és nemzeti multunk alapos ismerője tollából közlünk egy kis cikket, amely a finn-ugor és indogermán nyelvcsaládok közötti ősrégi kapcsolatról írott egyik értekezésének záró részéből vett ki.

Meggyőződése szerint kimutatható, hogy nagy vonásokban a Volga torkolatától a Visztula torkolatáig és a Duna vonaláig terjedőleg, tehát Magyarország területén is már kb. Krisztus születése előtt 1000 évvel voltak elszórtan finn-ugor néptörzsek!

Egy magyar tudós, ki még nem óhajt a nyilvannosság elé lépni, a dák nyelv néhány megmaradt emlékét tanulmányozva, *Rozwadowszki utmutatását követve felfedezte valóban a dák és finn-ugor nyelvcsalád közötti szoros kapcsolatot* s most teljes erejével azon dolgozik, hogy sikeres kutatásait ez irányban feldolgozva értékesíthesse.

Rozwadowszki értékes tanulmányának összefoglaló áttekintését az alábbiakban közöljük:

„Az indo-germán nyelvcsalád először a Krisztus születése előtti második évezred közepén lép fel a történelem színterére s jelenik meg áriai „kellemetlen kivándorló“-nak nevezetve a felső *Euphratésnél, Szíriában, valamint Mesopotamia* más részein és *Mediában, Perzsiában* (India) hasonlóan ez időtájt s e mozgalommal kapcsolatban szállották meg az áriák.

Kézenfekvő, hogy nemcsak *Armenia* és *Kaukázus* hegyei, hanem egyuttal az erős ázsiai monarchiák is közrehatottak abban, hogy az ária nyelvcsalád vándorlása közepette kettészakadt.

A görögök — bizonyára észak felől jöve Kr. e. 1000 körül befejezték *Görögország* és a *Peloponnésos* megszállását. A thrák-phryg letelepedések *Kisázsiaiban*, irániak uralma *Déloroszországban*, ugy szólva csak oldalhullámai ennek a mozgalomnak. Az italusok a 9. században megjelennek *Itáliában* s ha hozzátesszük ehhez, hogy a kelták nyugaton csak későbbi jövevények s hogy alsó *Visztulától* a tenger mentén északnak és a *Visztulától* keletre, régi, részben kelta, részben germán folyónevek találhatók s hogy továbbá a tulajdonképeni *Oroszországban* messze északnak és keletnek germán folyóneveket lehetünk, hogy a finn-ugor nyelvekben nagyon régi indo-európai és áriai s csak később balti, germán, vagy szláv vonatkozások mutathatók fel, aminél a nyugati finnek és *Volga-finnek* közötti kapocs a germán befolyás idejében már nem állott fenn és végül, hogy *Európa* szívében finn-ugor földrajzi helyneveket találunk. — szerintünk mindezek eléggé rámutatnak arra, hogy mindazon indo-germán vándorlások és eltolódások, melyek az áriák kisázsiai benyomulásától, a szlávoknak a *Balkán-félszigetre* való beköltözéséig tartottak, folytatólagos hullámai egy nagy mozgalomnak, mely északról és keletről indult meg.

Ebben a mozgalomban természetesen sok, közben teljesen, vagy majdnem elpusztult népfaj is részt vett, mint például a ligurok. A vándorlások jó 2000 évig tartottak és irányvonaluk kisebb elhajlásokkal csak egy törést mutat: *Európa* és *Ázsia* határán az áradat két részre oszlott, ázsiaira és európaire, körülbelül ugyanazon a helyen, csak valamivel északabbra, mint ahol az ázsiai faj két ágra bomlott.

Az említett két okot, a földrajzi és politikai okot, amely ennél hatott, megerősíti egy harmadik oknak a hozzájárulása, egy belső oké, hogy élen történő összetörődés következtében, mely a vándorlás fennakadása folytán előállott, az előhad mintegy levált

délnek és nyugatnak, mint a görögök, italusok, pelagok és ligurok. Az egész mozgalom nyilvánvalóan a *Kaukázustól* északra fekvő vidékekről indult ki, tehát kelet és észak *Európából*, ahol valószínűleg laktak is, bár nem állítom, hogy itt lett volna az őshazájuk.

Sok idő elmúlik még addig, amíg sikerülni fog az őshaza kérdését tisztázni.

Más helyütt kimutattam már, hogy a balti törzsek és a szlávok közötti szoros nyelvi kapcsolat a *Krisztus* előtti második és első évezredekben meg kellett, hogy szűnjön, vagyis egymás mellől elkerültek. Nagyon valószínű, hogy a szakítás nem jött létre egészen függetlenül az indo-germánok egységes mozgalmától, ami a második évezredtől kezdődik. Később, talán *Krisztus* születése után a baltiak és a szlávok újból egyivé kerültek, amivel nagyon valószínűen egybeesik a *nyugati* és a *Volga-finnek* találkozásása is.

Végül, midőn a szlávok délen és nyugaton való előnyomulásukban fennakadtak, indult meg az ellenáramlat s kezdették a keleti szlávok a finn-ugorokat északnak és keletnek szorítani.

További kutatások az egész képet kellően ki fogják egészíteni, gazdagabbá és tisztábbá fogják tenni. A szlávokat illetően az a véleményem, hogy valahonnan északkeletről jöttek, talán a Dnyeper mögül s közben a lengyel területet oldalt hagyták. Negative viszont kétségtelennek tartom, hogy *a Krisztus előtti 1. században a Kárpátokban szlávok nem lehettek, mert ott számukra nem volt hely*”.

Idéig *Rozwadowszki*-ből vett idézet.

Ezen a ponton találkozunk az ólengyel és dák, másrészt a finn-ugor nyelvtudomány kutatása a hazai területet illetőleg.

A fentiek kétségtelenné teszik, hogy hazánk területén már évszázadokkal a szlávok megjelenése előtt voltak finn-ugor népek.

Valahogyan tehát épen olyan gyengén állanak a szlávok történelmi jogai az ezeréves Magyarországhoz, mint az oláhoké Dákoromániához.

Sok érdekes és fontos probléma vár még e téren megoldásra; a fiatalabb generációnak lesz mit átvennie a történet és rokon tudományok idősebb munkásaitól.

Szász Béla.

Megalakult a szegedi evangélikus egyetemi hallgatók szövetsége. Vasárnap, 14-én egyetünk ev. hallgatói megalakították az „Ev. Egyet. és Főisk. Hallg. Szövetségét. Ez ünnepélyes alkalomból a helyi „Ev. Szövetség“ ünnepi gyűlést tartott, melyen

ugy az egyháztanács, mint a választmány teljes számmal jelen volt. A gyűlésen az egyház felügyelője, mélt. Kiss Ferenc erdőfőtanácsos elnökölt. Az üdvözlő beszédek elhangzása után Plenczner Sándor, a bpesti Szöv. ügyvezető-alelnök általános figyelem közepette hosszabb beszédben fejtegette a magyar irredenta eszme és a protestantizmus kapcsolatát s a szervezkedés égető szükségét. A tisztikar így alakult meg: Papp Béla elnök, Adamkovics Ádám ügyv. alelnök, Zikéli Mihály, Gerlei Ferenc titkárok, Imre Piroska pénztáros, Mislai György ellenőr-háznagy, Nógrádi János jegyző. A gyűlés a Hymnus elnéklésével ért véget.

* **Orvosok, orvostanhallgatók figyelmébe!** Megjelent dr. Riegler Gusztáv egyet. t. *Közegészségtana*. Ára 400 korona. Kapható a városi nyomda könyvkereskedésében. Orvosoknak, szigorlóknak nélkülözhetetlen.